

REMISSVAR

2020-02-07

Miljödepartementet

Remissvar över promemorian; Genomförande av reviderade EU-direktiv på avfallsområdet: Rapportering och miljöstraffavgifter (Dnr M2019/02091/R) November 2019

Förslagen i promemorian har samband med två promemorior som remitterades i oktober: Miljödepartementets promemoria Genomförande av reviderade EU-direktiv på avfallsområdet och Naturvårdsverkets redovisning Rättsliga förutsättningar för en ändamålsenlig avfallsstatistik och en digital lösning för spårbarhet av farligt avfall (M2019/01776/R).

Returpack Svenska AB har tagit del av förslagen till genomförandet av reviderade EU-direktiv på avfallsområdet: Rapportering och miljöstraffavgifter och vill framföra följande synpunkter.

Sammanfattning

Returpack Svenska AB delar målsättningen att genomföra förändringar i svensk lagstiftning som krävs för ökad och förbättrad materialåtervinning och ökad och förbättrad statistisk uppföljning av respektive materialfraktion och uppföljning av återvinningsmålen. För att rapportera återvinningsstatistik på ett korrekt sätt måste en mer detaljerad redovisning ske, detta för att Sverige ska kunna rapportera och följa upp landets återvinningsmål för förpackningar som omfattas av förordningen (2005:220) om retursystem för plastflaskor och metallburkar. Vi anser att det är viktigt att lyfta fram att specifika förpackningar tillhör olika retursystem och att förpackningarna skall lämnas till det insamlingsystem de är anslutna till.

Returpacks långsiktiga och kontinuerliga arbete under 35 år med pantsystemet, med tillgänglighet, struktur, attityder, beteenden och ansvar visar på de många faktorer som måste samverka för att ett system ska vara framgångsrikt, dvs samla in och sortera ut ett material som efterfrågas på marknaden för nytillverkning av nya förpackningar.

Bakgrund

Returpack Svenska AB är ansvarig för det svenska retursystemet för plastflaskor och metallburkar för konsumtionsfärdig dryck. Vår verksamhet drivs i enlighet med Förordning (2005:220) om retursystem för plastflaskor och metallburkar och står under tillsyn av Statens jordbruksverk.

Företaget är ett privat bolag som ägs av aktörerna inom branschen, Sveriges Bryggerier (50%), Svensk Dagligvaruhandel (25%) och Livsmedelshandlareförbundet (25%). Vår uppgift är att aktivt leda arbetet att nå målet 90% materialåtervinning kostnadseffektivt och med minsta möjliga miljöpåverkan. För 2019 uppnådde Returpack Svenska AB, i egen regi, en total materialåtervinning av 84,9%, ytterligare materialåtervinning av plastflaskor och metallburkar sker i andra system, t.ex. inom förpacknings- och tidningsinsamlingen (metall- och plastinsamlingen), insamlingsystem i andra länder drivet av en omfattande gränshandel, framför allt mellan Sverige och Norge.

Returpack säkerställer att det material som företaget återvinner materialåtervinns och används vid tillverkningen av nya burkar och flaskor i enlighet med målsättningen för en cirkulär ekonomi.

2 Författningsförslag

2.4 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2005:220) om retursystem för plastflaskor och metallburkar

I föreslagen lydelse 10 a §, p.2. skrivs;

... i fråga om det förpackningsavfall som hanteras av systemet, uppgifter om den mängd som under det närmast föregående kalenderåret har...

Returpack bifaller i föreslagen lydelse i 10 § p. 2, att det förpackningsavfall som hanteras av systemet utgörs av beskrivningen i 1 §; plastflaska, metallburk och förpackningsavfall som är avfall enligt definitionen i 15 kap. 1 § miljöbalken, och har samlats in i Sverige. Därmed är alla plastflaskor och metallburkar som samlas in i enlighet med avsett retursystem, oavsett förpackningarnas ursprung, är att betrakta som hanterade i systemet.

Förpackningsdirektivet 94/62/EG Artikel 7, Retur-, insamlings- och återvinningssystem; beskriver att dessa system (retur-, insamlings- och återvinningssystem) ska även gälla för importerade produkter på icke-diskriminerande villkor, inklusive de närmare bestämmelserna om tillgång till systemen och eventuella avgifter i samband härmed, samt vara så utformade att handelshinder eller snedvridning av konkurrensen undviks i enlighet med fördraget.

Returpack Svenska AB vill belysa vikten av att samtliga insamlings- och retursystem skall finnas tillgängliga för alla förpackningar och förpackningsmaterial som ingår i respektive insamlings- och retursystems ansvar och som samlas in i Sverige och att dessa volymer skall rapporteras in som insamlat i Sverige. Returpack hänvisar här också till Naturvårdverkets egen redovisning av regeringsuppdrag om vissa frågor kopplade till producentansvaren för förpackningar och returpapper,

del 2: Ansvar och finansiering för hantering av förpackningsavfall vid privat införsel av varor av förpackningsavfall vid privat införsel av varor (M2018/02231/Ke) och stöder resonemanget i kapitel 2.3 avgränsning mot gränshandel. I kapitel 3.2, som hanterar statistik för uppföljning av producentansvar för förpackningar, beskrivs att det finns ett utsorteringskrav enligt avfallsförordningen som innebär att innehavaren av förpackningsavfallet ska lämna förpackningar till ett insamlingsystem och att förpackningsavfallet därmed omfattas av rapporteringen av insamlade och återvunna mängder. Vidare i kapitel 4.2, juridisk nulägesanalys, betonas att förpackningar från gränshandel ska likväl sorteras ut och hanteras som en förpackning av slutanvändaren när de blir avfall och de insamlingsssystem som producenterna ska tillhandahålla har en skyldighet att ta emot och hantera även dessa förpackningar. Returpack stöder dessa resonemang som tydligt visar på att alla förpackningar som samlas in, oavsett ursprung, ska betraktas som hanterade av systemet.

Enligt förslaget i 10 a §, uppgifter till Naturvårdsverket, skall uppgifter enligt första stycket 2 enbart specificeras och rapporteras i förpackningsmaterial, i enlighet med direktiv 94/62/EG. Returpack anser inte att denna rapportering är tillräcklig då plastflaskor och metallburkar hamnar i andra återvinningsflöden än i avsett retursystemet för pantflaskor och burkar. Enligt förpackningsförordningen utgörs plastflaskor och metallburkar en del i fraktionen plast och en del av fraktionen aluminium. Det är olika återvinningsmål för fraktionerna plast och aluminium inom förpackningsdirektivet, och dryckesförpackningar av plast och metall i förordningen om producentansvar. För att kunna utvärdera återvinningsmålen för olika fraktioner både nationellt och inom EU på ett korrekt sätt behövs ytterligare information och mer detaljerad information från både tillståndspliktiga insamlingsystem och tillståndspliktiga retursystem.

2.9 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2018:1462) om producentansvar för förpackningar

I föreslagen lydelse 62 §, p.2. skrivs;

... i fråga om det förpackningsavfall som hanteras av systemet, uppgifter om den mängd som under det närmast föregående kalenderåret har...

På liknande sätt återfinns kraven och uttrycket "hanteras av systemet" i förordningen (2018:1462) om producentansvar för förpackningar. Tillståndspliktiga insamlingsystem söker godkännande för vissa fraktioner förpackningsavfall och dessa kan således betraktas som förpackningar och förpackningsmaterial som skall ingå i insamlingsystemet och därmed hanteras av systemet. Dessa volymer skall inrapporteras till myndigheten som insamlat och hanterat av systemet. Övriga fraktioner, och i vårt fall mer specifikt, plastflaskor och metallburkar som av olika anledningar hamnar i ett icke korrekt insamlingsystem, ingår således ej i det insamlingsystemet och skall, enligt vår mening, ej inrapporteras in i dessa

fraktioner. Hantering av plastflaskor och metallburkar skall ingå och hanteras i retursystemet som omfattas av förordningen (2005:220) om retursystem för plastflaskor och metallburk.

För att få in rätt statistik för den totala materialåtervinningen i Sverige, i enlighet med förpackningsdirektivet 94/62/EG, av förpackningar av plastflaskor och metallburkar är det av största vikt att de flaskor och burkar som samlas in och materialåtervinns i andra system särredovisas och rapporteras in som insamlat oavsett vilket retursystem eller insamlingssystem de har hamnat i. Rapporteringen av dessa volymer görs, anser vi, bäst av Returpack.

Returpack vill belysa vikten och nödvändigheten av en informationsplikt för varje tillståndsgivet insamlings- eller retursystem. Det skall vara lätt att göra rätt! Alla system skall informera avfallslämnare (medborgare och konsumenter) om vilka typer av förpackningar som tillhör systemet och skall hanteras däri, detta för att motverka att andra typer av förpackningar, t.ex. plastflaskor och metallburkar som tillhör retursystemet, felaktigt tas emot i insamlingssystemen. Alternativt skulle insamling av t.ex. andra typer av förpackningar kunna ingå i den insamlingen men då på uppdrag av avsett tillståndsgivet retursystem/insamlingssystem. Uppgifter och rapportering av insamlade mängder ska då ges till det retursystem/insamlingssystem som har det som uppdrag för att möjliggöra en korrekt total rapportering för insamlingen i Sverige.

8 Rapportering av förpackningar, förpackningsavfall och returpapper

8.6 Naturvårdsverkets rätt att meddela föreskrifter

Returpack Svenska AB stöder de förslag om vilka uppgifter som enligt förordningen ska lämnas till Naturvårdsverket av producenter och de som driver tillståndspliktiga insamlingssystem och om skyldighet att lämna uppgifter om avfall, avfallshantering och avfallsförebyggande åtgärder som behövs för att uppfylla skyldigheter i enlighet med förpackningsdirektivet.

Returpack Svenska AB anser att mer detaljerade uppgifter behöver samlas in med avseende på typ av fraktioner och dess härkomst och inte bara i fraktioner om plast, metall, trä, mm.

Då pantförpackningar av typen plastflaskor utgör en del av det totala plastvolymen och metallburkar en del av den totala metallvolymen som skall redovisas enligt förpackningsdirektivet 94/62/EG anser Returpack att det är viktigt att veta fraktionernas härkomst för att kunna utvärdera och mäta uppfyllelsen av de nationella materialåtervinningsmålen.

För att få rätt nationell statistik utifrån olika typer av avfallsfraktioner som finns på marknaden bör en mer detaljerad information ges av både tillståndspliktiga insamlingssystem som retursystemet.

Det skall heller inte vara tillåtet av andra aktörer att uppmana till insamling av förpackningar och förpackningsavfall i för dem ej avsedda system. Returpack anser att det bryter mot avfallsförordningen och tillstånden för insamlingssystemen och retursystemet samt att plastflaskor och metallburkar som tillhör retursystemet skall och bör samlas in i retursystem då det säkerställer materialåtervinning till nya applikationer flaskor och burkar och därmed erhålls de största miljövinsterna.

Detta bör då innefatta olika initiativ framtagna av diverse aktörer som exempelvis driver digitala pant-appar eller liknande, som uppmuntrar/uppmanar konsumenter att lämna förpackningar i ett icke korrekt insamlingssystem och därmed driver insamlingen av materialet till en icke korrekt insamling eller till fel materialfraktion.

8.7 Rapporteringsskyldighet för Retursystem

Returpack Svenska AB stöder de föreslagna ändringarna om att rapporteringsskyldigheten för retursystem som godkänts enligt retursystems-förordningen även skall omfattas av förpackningsdirektivet på liknande sätt som de som driver tillståndspliktiga insamlingssystem, då även metallburkar och plastflaskor avses utgöra avfall och ingår i plast- respektive metallfraktionen som beskrivs och definieras enligt förpackningsdirektivet 94/62/EG.

Returpack vill dock poängtera vikten av att även övriga tillståndspliktiga insamlingssystem skall ange andel insamlade plastflaskor respektive metallburkar i de insamlade fraktioner som hanteras av insamlingssystemet, eller ge denna information till avsett retursystem som rapporterar in statistiken för de förpackningar som systemet är avsett för. Detta för att uppföljningen av det svenska återvinningsmålet för dessa förpackningar kan och skall ske på ett korrekt sätt. Nationella återvinningsmålen för dessa fraktioner återfinns i förordningen (2018:1462) om producentansvar för förpackningar; där förpackningsavfall som är dryckesförpackningar av polymera material är målet att materialutnyttjandegraden ska vara minst 90 % och förpackningsavfall som är dryckesförpackningar av metall är målet att materialutnyttjandegraden ska vara minst 90 %. Detta skulle innebära att återvinningsmålet för förpackningar som omfattas av förordningen (2005:220) om retursystem för plastflaskor och metallburkar skulle bli mer korrekt.

Vi vill återigen hänvisa till förpackningsdirektivet 94/62/EG Artikel 7, Retur-, insamlings- och återvinningsystem; beskriver att dessa system (retur-, insamlings- och återvinningsystem) ska även gälla för importerade produkter på icke-diskriminerande villkor, inklusive de närmare bestämmelserna om tillgång till systemen och eventuella avgifter i samband härmed, samt vara så utformade att handelshinder eller snedvridning av konkurrensen undviks i enlighet med fördraget. Returpack Svenska AB vill belysa vikten av att samtliga insamlingssystem skall finnas tillgängliga för alla förpackningar och förpackningsmaterial, oavsett ursprung, som samlas in i Sverige och dessa skall rapporteras in som insamlat i Sverige.

Dubbelrapportering

För att undvika dubbelrapportering på samma typ av avfallsfraktioner som samlats in i olika tillståndspliktiga insamlingssystem kan uppgifterna begäras in på olika sätt. Ett förslag är att varje enskilt tillståndspliktigt insamlingssystem rapporterar in en mer detaljerad statistik till Naturvårdsverket på fraktioner med nationella återvinningsmål som för pantförpackningar av plastflaskor och metallburkar, eller att varje tillståndspliktigt insamlingssystem rapporterar in statistik för dessa fraktioner till det tillståndspliktiga retursystem (Returpack Svenska AB) som hanterar denna typ av avfallsfraktion.

Ett alternativ är att dessa plastflaskor och metallburkar överlämnas till rätt insamlingssystem för sortering, räkning och materialåtervinning. Därefter rapporteras statistiken för materialåtervinningen till Naturvårdsverket. Detta möjliggör en bättre materialhantering och återvinning, samtidigt som statistiken om vad som samlas in och materialåtervinns därmed också förbättras.

Slutkommentar

Returpack Svenska AB delar målsättningen att öka och förbättra materialåtervinningen för förpackningar i Sverige och i synnerhet de förpackningar av plast och metall som omfattas och hanteras av det svenska pantsystemet/retursystem. Det är av flera skäl viktigt att veta var plastflaskor och metallburkar som tillhör retursystemförordningen hamnar, detta för att kunna vidta rätt åtgärder så att de lämnas in i avsett retursystem. Det är också av stor vikt att de dryckesförpackningar såsom plastflaskor och metallburkar och som hamnar i andra insamlingssystem redovisas till Naturvårdsverket så att återvinningsmålen kan följas på ett korrekt sätt. Om så inte sker kan en konsekvens vara att de nationella återvinningsmålen för pantförpackningar – plastflaskor och metallburkar - ej uppnås. Retursystemets framgång bygger på långsiktigt och kontinuerligt arbete, där alla tar sin del av ansvaret.

För Returpack Svenska AB

Bengt Lagerman

Verkställande Direktör